

Handläggare: Malin Eriksson
Telefon: 08-508 25 402

Till
Socialnämnden

Barns tillgång till IT

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag enligt tjänsteutlåtandet.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Tina Heinsoo
Tf avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen har utrett hur barns tillgång till IT tillgodoses i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd. Erfarenheterna från förvaltningarna visar att barns behov av IT oftast redan är tillgodosett i hemmet eller genom skolan.

Inom ramen för nuvarande regelverk kan det inte anses ingå i socialnämndernas uppdrag att generellt bevilja bistånd till dator eller internet. Det ska däremot alltid göras en individuell bedömning av familjens behov av bistånd. Om det bedöms att det föreligger ett behov av dator eller internet för att uppnå en skälig levnadsnivå bör detta beviljas.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Bakgrund

Socialnämnden fick i budget 2012 i uppdrag att utreda hur barns tillgång till IT tillgodoses i familjer som uppstår ekonomiskt bistånd.

Kartläggning av skälig levnadsnivå

Socialstyrelsen har gjort en kartläggning av hur kommunerna tolkar begreppet skälig levnadsnivå utifrån en granskning av kommunernas styrdokument.¹

Styrdokumentet har jämförts med allmänna råden för ekonomiskt bistånd, SOSFS 2003:5. Kartläggningen omfattade även om kommunerna beviljade bistånd till dator/internet. I socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd ingår inte poster som bistånd till dator eller internet men kartläggningen visade att flera kommuner hade inkluderat dessa i sina riktlinjer. I de flesta (69 %) styrdokument nämndes inte dator/internet alls. 7 % av kommunerna beviljade bistånd till inköp/innehav av dator men enbart till barnfamiljer. 15 % ansåg däremot att tillgång till dator och internet ingick i skälig levnadsnivå och ekonomiskt bistånd beviljades för dessa utgifter. I de fall där man beviljade ekonomiskt bistånd till dator/internet gjordes det av den anledningen att barn ansågs vara i behov av detta för att klara av skolarbetet. Skolarbetet sker till stor del med informationssökning på internet och flera hemuppgifter ska dokumenteras på dator. Även kommunikationen mellan personal och föräldrar sker i högre grad än tidigare via internet. Ytterligare en orsak var att dessa barn annars riskerade få en bristande IT-kompetens och deras möjligheter till att umgås via sociala medier begränsades.

Socialstyrelsen hänvisar även i kartläggningen till deras skrivelse 2007² om att den behovspost som idag innehåller kostnader för dagstidning, telefon och tv-avgift bör byta namn till Information och kommunikation och att innehållet i posten bör ses över. Behovsposten bör spegla samhällsutvecklingen och framförallt användandet av dator och internet.

Exempel på andra kommuner som beviljar bistånd till dator/internet

Eskilstuna kommun införde 2010 att barnfamiljer skulle beviljas bistånd till internetuppkoppling och en begagnad dator.³

¹ Socialstyrelsen, Artikelnummer 2012-01-24 "Kartläggning om skälig levnadsnivå", s.29, 42-43, 53-54

² Socialstyrelsen, Artikelnummer 2007-103-2 "Översyn av riksnormen

³ Ekuriren.se, Artikel publicerad 101014 "Dator ska ingå i socialbidraget"

I Lunds kommun genomfördes en satsning på att elever från årskurs sju skulle få en egen bär dator genom skolan som de även kunde använda hemma. Det uppmärksammades att en del familjer med ekonomiskt bistånd inte hade råd med internet hemma. I och med detta beslutade socialnämnden att kostnaden för internetuppkoppling skulle anses vara en godkänd utgift. Det bedömdes att 150 kronor var en skälig kostnad. Inledningsvis skulle detta enbart gälla för familjer med barn från årskurs sju till och med gymnasiet.⁴ Lunds kommun har sedan dess beslutat att godkänna kostnad till internetuppkoppling för alla barnfamiljer.

Rättsfall angående bistånd till dator/internet⁵

Behovet av bistånd till dator och internet har prövats utifrån dagens regelverk och har inte beviljats, varken till dator eller internet. I ett fall avslogs en ansökan om bistånd till dator med hänvisning till att behovet ansågs tillgodosett genom skolans datorer. Kammarrätten har prövat ansökan om bistånd till internet/bredbandsuppkoppling och i två fall bedömt att behovet inte ansågs nödvändig för att uppnå skälig levnadsnivå. Socialstyrelsen har i ett yttrande till Kammarrätten angett;

”Socialstyrelsen har i målet yttrat sig över om en enskild kan anses ha behov av bredbandsuppkoppling för att uppnå skälig levnadsnivå enligt SoL och anför huvudsakligen följande. Ekonomiskt bistånd omfattar försörjningsstöd samt livsföring i övrigt. Försörjningsstödet är uppdelat i en riksnorm och i en del som avser skäliga kostnader för ett antal andra återkommande behovsposter utanför riksnorm. I livsföring i övrigt ingår allt som en person kan behöva för att uppnå skälig levnadsnivå men som inte direkt är försörjning. Om särskilda skäl föreligger i ett enskilt fall kan riksnormen frångås och biståndet kan beräknas till en högre nivå.”

”Grunden för att räkna upp riksnormen är att den enskilde har särskilda behov. Därför är möjligheten att räkna upp normen för bredbandsuppkoppling begränsad. Socialstyrelsen har föreslagit att posten dagstidning, telefon och TV-licens ska förändras och ges beteckningen information och kommunikation samt att de punkter som omfattas ska ses över. Utifrån samhällsutvecklingen och internets omfattande betydelse har i stort sett alla människor, oberoende av ålder och sysselsättning, behov

⁴ Sydsvenskan.se, Artikel publicerad 110608 ”Internet ska ingå i socialbidraget”

⁵ Målnr 3283-11, Kammarrätten i Stockholm, 110713

Målnr 2845-05, Kammarrätten i Göteborg, 060622

Mål nr 2793-11, Kammarrätten i Jönköping, 120224

av tillgång till internet i hemmet. Det är ett viktigt redskap för såväl vardagsadministration som möjlighet att ta del av kommunikation och verka socialt. Eftersom internetuppkoppling inte ingår i den nu gällande riksnormen skulle kostnaderna för internet kunna beviljas inom ramen för livsföringen i övrigt. En enskild har behov av ekonomiskt bistånd till internetuppkoppling för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå.”

Stadsdelsförvaltningarnas synpunkter

Frågan har lyfts upp i nätverket för enhetschefer inom ekonomiskt bistånd. Ekonomiskt bistånd till dator eller internetuppkoppling beviljas idag generellt inte. Den vanligaste orsaken till detta är för att man har bedömt att det inte ingår i skälig levnadsnivå. Det förvaltningarna uppmärksammat vid hembesök är att de flesta familjer redan har både dator och internet i hemmet. Utöver de datorer som finns i hemmet har barnen även tillgång till datorer i skola, bibliotek m.m. I staden beviljas idag därmed inte bistånd för att tillgodose barns behov av dator eller internet.

Att utreda behovet av bistånd till dator kan göras på flera sätt, antingen via samtal eller vid ett hembesök hos den enskilde. Stadsdelsförvaltningarna anser att det behövs enhetliga rutiner i staden om bistånd till dator ska beviljas.

Förvaltningarna anger, precis som Socialstyrelsen påpekat, att behovet av tillgång till internet bör ses över utifrån den nuvarande posten för dagstidning, telefon och tv-avgift som idag ingår i riksnormen.

Kostnader

I januari 2012 fanns i staden totalt 3116 hushåll med barn som uppbar ekonomiskt bistånd. Om de barnfamiljer som uppbär ekonomiskt bistånd skulle beviljas bistånd till dator skulle det omfatta en total kostnad på 7 790 000 kr, beräknat på en kostnad om 2500 kr per dator.

Lunds kommun beviljar ekonomiskt bistånd till internetuppkoppling med 150 kr per månad. Om denna summa skulle beviljas till de barnfamiljer som uppbär ekonomiskt bistånd skulle detta bli en ökad kostnad på 467 400 kr per månad.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I de allmänna råden för ekonomiskt bistånd ges ingen vägledning för beviljandet av bistånd till dator eller internet. Socialstyrelsen anger i sitt yttrande till kammarrätten att möjligheterna till att bevilja bistånd till livsföring i övrigt för

bredbandsuppkoppling är begränsade och bedömningen görs utifrån att personen skulle ha särskilda behov.

I budget gavs uppdrag att utreda hur barns tillgång till IT tillgodoses i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd. Synpunkterna och erfarenheterna från stadsdelsförvaltningarna visar att bistånd till internet eller dator inte beviljas men att behovet ofta redan är tillgodosett, antingen i hemmet eller genom skola, bibliotek m.m. De rättsfall som prövat detta har inte heller gjort en annan bedömning.

Utifrån Socialstyrelsens översyn av riksnormen och den kartläggning som gjordes av skälig levnadsnivå bör socialnämnden avvakta ytterligare om det beslutas att posten för dagstidning, telefon och tv-avgift förändras för att spegla samhällsutvecklingen. Posten är idag för ett hushåll med två vuxna och två barn totalt 1236 kr per månad.⁶ Att generellt börja bevilja bistånd till dator för barnfamiljer i större utsträckning kan utifrån nuvarande regelverk inte anses vara fastlagt att ingå i socialnämndernas uppdrag. Det ska däremot alltid göras en individuell bedömning av familjens behov av bistånd. Om det bedöms att det föreligger ett behov av dator och internet för att uppnå en skälig levnadsnivå bör detta beviljas.

Socialstyrelsen har en pågående revidering av både allmänna råden och handboken för ekonomiskt bistånd. Enligt uppgift kommer Socialstyrelsens förslag bli att ekonomiskt bistånd till dator och internetuppkoppling ska ingå i hemutrustning. Arbetet beräknas vara klart under 2012 vilket beräknas ge ytterligare vägledning i bedömningen kring ekonomiskt bistånd till dator och internet.

⁶ Se bilaga med norm 2012

Bilaga

Norm för försörjningsstöd 2012 – Stockholms stad

Vuxna		Ensamstående		Makar/Sammanboende		
Livsmedel		1692		2748		
Kläder och skor		547		1091		
Lek och fritid		413		834		
Hälsa och hygien		268		597		
Förbrukningsvaror		114		134		
Dagstidn., tele, TV-avg mm		806		896		
Summa		3840		6300 (/ 2 = 3150)		
Barn och ungdomar	0-3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år*	19-20 år*
Livsmedel	857	1115	1283	1514	1792	1813
Kläder och skor	413	444	540	578	625	624
Lek och fritid	134	258	405	497	519	530
Hälsa och hygien	496	83	101	162	224	224
Barn- och ungd. försäkring	60	60	60	60	60	60
Förbrukningsvaror	100	100	100	100	100	100
Dagstidn., tele, Tv-avg. mm	170	170	170	170	170	170
Summa	2230	2230	2660	3080	3490	3520